

Grunde modur

Svenska
Barnmorskeförbundets
Tidskrift

ANMÄLAN

NR 4 • APRIL • 2011

ÅRGÅNG 124

TEMA *Anmälan*

- 03** Redaktören
- 04** Ny patientsäkerhetslag vill förebygga vårdskador
- 07** Stödet till den som anmäls är skrämmande olika
- 10** Våga börja jobba igen
- 12** Tidvattengruppen – stöd för anmälda barnmorskor
- 15** Våga ta patientens perspektiv
- 17** Har du sett filmen på Youtube?
- 19** Barnmorskor – häng ut er på nätet!

- 22** Insändare
- 26** Till minne av
- 28** Ordförande har ordet
- 30** Medlemsmöten
- 36** Förbundsnytt

Jordemodern

Ansvarig utgivare & Förbundsordförande
Ingela Wiklund

Chefredaktör: Margareta Rehn
margareta.rehn@barnmorskeforbundet.se

Redaktion
Maria Ekstrand Karin Reimegård
Helena Lindgren Maria Sahlin
Pernilla Ny Eva Timerdal

Redaktionen förbehåller sig rätten att korta och redigera insänt material.

Jordemodern
utkommer med 10 nummer per år.

Prenumeration
förnyas årligen, 500 kronor per år

Annonsbokning
maria.sahlin@barnmorskeforbundet.se
Tfn 08-10 70 88

Sista bokningdag för medlemsannonser
den 10:e i månaden före utgivningsdatum

Vad händer med mig själv eller en kollega som blir anmäld, vilket stöd kan jag förvänta mig från min arbetsgivare och hur påverkas mitt fortsatta yrkesliv?

Den 1 januari 2011 fick Sverige en ny patientsäkerhetslag. Frågor om vad lagen innebär för personal och vårdgivare har sedan dess aktualiserats. Det har även frågor kring anmälningsfall av barnmorskor.

Att som vårdpersonal bli anmäld är, oavsett anledning, alltid en omskakande upplevelse. Vad händer med mig själv eller en kollega som blir anmäld, vilket stöd kan jag förvänta mig från min arbetsgivare och hur påverkas mitt fortsatta yrkesliv?

Det finns många exempel på kollegor som fått sin yrkesidentitet så tilltufsad att de rent av har valt att sluta verka som barnmorska. I andra exempel har man, för att hitta tillbaka till sin roll och sin profession, så snabbt som möjligt velat återgå till sina ordinarie arbetsuppgifter.

Inför detta nummer av Jordemodern har vi bland annat undersökt hur rutiner för stöd efter anmälan ser ut på ett tiotal sjukhus och

lasarett runt om i Sverige. Vi kan krasst konstatera att olikheterna är skrämmande! Men vi såg också prov på inspirerande och kreativa stödprojekt – ofta initierade av personalen själva.

Under arbetet med tidningen kom vi också in på hur vi som barnmorskor ska förhålla oss till att bli recenserade, filmade – och kanske till och med uthängda på nätet. Kommer detta fenomen att öka? Är det över huvud taget ett problem?

Vår närvaro på nätet är inte längre en del av framtiden – den är redan ett faktum! Kanske är tiden mogen för oss barnmorskor att acceptera tidens gång och både ta plats och våga synas på nätet.

Än så länge har vi mest frågor och väldigt få svar. Nu vill vi gärna höra vad ni läsare tycker. Med andra ord – ett utmärkt ämne för insändare i Jordemodern!

Svenska Barnmorskeförbundet
Baldersgatan 1
114 27 Stockholm

Tfn 08-10 70 88

E-mail: kansli@barnmorskeforbundet.se

Webb: www.barnmorskeforbundet.se

Manusgranskning
Birgita Klepke

Grafisk formgivning
AB Huset Makalösa

Tryck
Åtta.45 Tryckeri AB

Ingela Wiklund

Förbundsordförande

”

Hur många andra yrkesgrupper skulle acceptera att filmas under sitt arbete, på det sätt som barnmorskor på förlossningsavdelningar ibland blir?

BARNMORSKANS UTSATTA LÄGE

Film som bevis mot barnmorska i ansvarsärende

Den 1 januari 2011 tog Socialstyrelsen över patientklagomålshanteringen från Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN). Inom kvinnosjukvården förekommer det relativt ofta att patienter anmäler läkare och barnmorskor.

Sedan Socialstyrelsen tog över ansvaret för denna ”tillsyn” finns inte längre systemet med att utdela en erinran eller varning. Socialstyrelsen uppmanar patienter och anhöriga att i första hand vända sig till den vårdinrättning där de behandlats, eftersom denna har skyldighet att utreda negativa händelser. Om en patient eller anhörig trots det vill göra en anmälan kan de vända sig till Socialstyrelsen. Socialstyrelsen kommer då att utreda hela händelsen och inte bara enskilda individers handlingar. Fokus i utredningen ligger nu på att hitta orsakerna till att det blev fel och utreda vad som behöver göras för att det inte

ska hända igen. Man vill i första hand hitta strukturella svagheter i vårdens organisation, vilket medför en generell förbättring av patientsäkerheten.

Drabbade kollegor beskriver ofta en anmälan som något av det värsta de upplevt i sitt yrkesliv. När en patient som man ansvarat för har drabbats av en vårdskada eller något ännu värre, att ett barn har dött under förlossningen, finns alltid tankarna på om man kunde ha gjort något som hade förhindrat en fatal situation. En Lex Maria-anmälan eller en anmälan till Socialstyrelsen (eller till HSAN före januari 2011), kan ibland lyfta bördan från en anmälds axlar. Framförallt om utredningen visar att ett fel inte har begåtts.

Men det finns också andra, icke formella, vägar för patienter att driva sina fall. Vägar som ibland kan vara direkt negativa för in-

volverad vårdpersonal. Att kontakta medier är en vanlig väg. Tidningar skriver gärna om misstag som begåtts i vården eftersom det har ett allmänt intresse. På senare år har det förekommit att patienter som drabbats av en negativ händelse, lägger upp egna bloggar och hemsidor om detta. På dessa hemsidor publiceras fakta i målet, journaler med uppgifter om namn på involverad personal och annan medicinsk information.

Två av mina kollegor har i två olika fall råkat riktigt illa ut. I det ena fallet handlar det om en helt normal förlossning där ingen anar en annalkande katastrof. Pappan filmar under stora delar av förlossningen, även under utdrivningsskedet. Utan att gå in på detaljer, föds efter ett relativt långt utdrivningsskede ett svårt medtaget barn som så småningom dör. Pappans videoupptagning används vid bedömning av fallet som ett bevis i målet och barnmorskan blir varnad av HSAN. Barnmorskan lämnade förlossningsvården och kommer sannolikt aldrig att sätta sin fot på en förlossningsavdelning igen.

Det andra fallet handlar om en förlossning med en tidigare kejsarsnittad mamma där man ger patienten värkstimulerande läkemedel och lyssnar intermittent på fosterljud eftersom dessa bedöms normala. Förlossningen avslutas med en sugklocka på grund av värksvaghet. Denna extraktion är komplicerad med fem dragningar och ett klocksläpp. Barnet föds svårt medtaget och dör en dag efter förlossningen. Två läkare och tre barnmorskor anmäls till HSAN. Efter genomgång i HSAN varnas den patientsvariga barnmorskan och den ansvariga

överläkaren kritiserar, medan övriga frias.

I Socialstyrelsens bedömning av den Lex Maria-anmälan som kliniken gjorde med anledning av det inträffade, har man valt att inte vidta några åtgärder eftersom fallet samtidigt bedöms av HSAN. Fallet tas även upp i länsrätten. Föräldrarna skapar också en hemsida/blogg där förlossningsjournal med kommentarer från dem själva kan ses. På hemsidan publiceras även CTG-kurvor, HSAN:s utlåtande, Lex Maria-utlåtande, utdrag ur brottsbalken, med mera. Involverad personal nämns med namn och kritiserar. Att ett barn dör under en förlossning är naturligtvis en katastrof för de drabbade föräldrarna och ur en mänsklig aspekt har jag full förståelse för deras ilska. Men det är också en katastrof för den involverade personalen, som kan få konsekvenser för återstoden av deras yrkesverksamma liv. Inget kan göra det som hänt ogjort och ingen tjänar på att presentera fall som dessa på hemmagjorda hemsidor, i bloggar eller i kvällstidningar. Varken föräldrar, barnmorskor, läkare eller någon annan.

Hur många andra yrkesgrupper skulle acceptera att filmas under sitt arbete, på det sätt som barnmorskor på förlossningsavdelningar ibland blir? Särskilt om filmen sedan kan användas i en rättegång!

Givetvis har barnmorskor ett professionellt ansvar och vården måste rigga sin organisation så att situationer liknande dem jag har beskrivit inte sker. Om någon handlat oaktsamt bör detta vara ett ansvar för klinikkens ledning, men ingen förtjänar att ”hängas ut i media” eller via hemsidor på internet.